

Programma Masterclass 2021 (definitieve versie, april 2021)

Naamgeving:

Masterclass zingeving en spiritualiteit in de palliatieve zorg.

(wijziging op grond van herziening Richtlijn Zingeving en Spiritualiteit in de Palliatieve Zorg, uit 2018)

Uitgangspunt:

De (herziene) Richtlijn Zingeving en Spiritualiteit in de palliatieve fase.

Inleiding op het programma:

Deze masterclass is gericht op verdieping van kennis en het ontwikkelen van de eigen vaardigheden ten aanzien van de verkenning c.q. begeleiding van de spirituele dimensie van behoeften van patiënten en naasten op basis van eigen casuïstiek van de deelnemers.

Tevens is de masterclass gericht op de vertaalslag van de aangeboden stof naar de eigen praktijk en organisatie: zowel interdisciplinair richting directe collega's (artsen, verpleging en andere disciplines) als richting de gehele organisatie (zichtbaar maken van zingeving en spiritualiteit in de cultuur en beleid van de organisatie).

Leerdoelen:

Na de masterclass:

1. Heb je de kennis over zingeving bij patiënten, naasten en bij jezelf verdiept;
2. Ben je meer vertrouwd met je eigen zingevingskaders, kan je daarop reflecteren en heb je besef van de discussie omtrent zingeving en spiritualiteit (begrippenkader, ontstaan, voorkomen, uitwerking);
3. Ben je toegerust met (nieuwe) kennis en vaardigheden t.a.v. de verkenning en begeleiding in de dimensie van zingeving en spiritualiteit bij patiënten en naasten en het herkennen van zingevingsvraagstukken;
4. Ben je in staat de aangeboden stof en de verwerking daarvan in de masterclass te vertalen naar je eigen beroepspraktijk en van daaruit ook interdisciplinair;
5. Ben je in staat de aangeboden stof te vertalen naar je eigen organisatie (de directe collega's, andere disciplines en de gehele organisatie);
6. Ben je je bewust van de mogelijkheden om zingeving en spiritualiteit zichtbaar te maken in beleid en organisatie en kan je je organisatie adviseren en collega's ondersteunen in de dimensie van zingeving en spiritualiteit;

Bronnen:

- Richtlijn Zingeving en spiritualiteit in de palliatieve zorg 2018 (<https://www.pallialine.nl/zingeving-en-spiritualiteit>)
- Kwaliteitskader palliatieve zorg NL 2020 (https://palliaweb.nl/getmedia/058330-d9be-4c51-83bf-deb1260ccf7b/Kwaliteitskader_web-240620.pdf)
- Onderwijs raamwerk palliatieve zorg 2.0 (<https://o2pz.nl/default.aspx>)

Vorbereiding voor de masterclass

- 1) Lees het kwaliteitskader Palliatieve Zorg, 2017 en de richtlijn Zingeving en Spiritualiteit in de Palliatieve Zorg uit 2018.
- 2) Formuleer (leer)vragen waar je mee aan de slag wil tijdens de Masterclass.
- 3) Neem een voorwerp/lied/gedicht mee waarmee je je eigen zingevingskader aan de groepsgenoten kunt laten zien.
- 4) Formuleer persoonlijke leerdoelen voor de Masterclass.

Programma dag 1: maandag

- 09:00-10:00 Inchecken, ontvangst en registratie
- 10:00-10:30 **Welkom, Opening, kennismaking, introductie van het programma**
Joris de Lange en Marjanne Dijk
- 10:30-12:00 **Verkenning sociokaart en verbinding eigen zingeving**
Werkvorm: ruimte innemen, in tweetallen meegebrachte symbolen (voorbereidende opdracht 3) bespreken, verzamelen plenair
Marjanne Dijk
Leerdoel 2
- 12:00-12:30 Inchecken
- 12:30-13:30 Lunch
- 13:30-14:00 **Zingeving, spiritualiteit en Ontwikkeling I:**
Plaats en betekenis Richtlijn zingeving en spiritualiteit in de palliatieve fase in Nederland
Waar vind je de richtlijn, hoe is deze tot stand gekomen, hoe kan hij gebruikt worden.
Werkvorm: informatie aan de hand van PowerPoint
Joris de Lange
Leerdoel 1
- 14:00-15:00 **Zingeving en spiritualiteit verkennen**
Theorie, begripsverheldering, besef van discussie
Marjanne Dijk
Leerdoel 1, 2, 3
- 15:00-15:30 Pauze
- 15:30-17:00 **Spirituele dimensie interdisciplinair: verpleegkundige zorg**
Bernard Vos, operationeel directeur, voorzitter managementteam, verpleegkundige (academisch hospice Demeter)

Leerdoel 3, 4
- 17:00-17:30 **Reflectiegroepen**
Zie ochtendprogramma. Hoe is nu je visie op zingeving en spiritualiteit? Is er iets veranderd?
Leerdoel 2
- 17:30-19:00 Diner
- 19:00-21:00 **Dreipass der Seelsorge**
Een introductie
Werkvorm: PowerPoint
Erhard Weiher
Leerdoel 1

Programma dag 2: dinsdag

- 08:00 - 09:00 Ontbijt
- 09:00 - 09:15 Opening en muziek
Leerdoel 2, 3
- 09:15 - 10:30 **Dreipass der Seelsorge I**
“Openen en herkennen van de spirituele en symbolische communicatie in de alledaagse ontmoetingen met de patiënt en diens naasten”
Werkvorm: interactieve reflectie aan de hand van PowerPoint
Erhard Weiher
Leerdoel 3, 4, 5
- 10:30 - 11:00 Pauze
- 11:00 - 12:30 **Dreipass der Seelsorge II**
Oefenen in reflectiegroepen
Erhard Weiher
Leerdoel 3, 4, 5
- 12:30 - 13:30 Lunch
- 13:30 - 15:30 **Dreipass der Seelsorge III**
Oefenen in reflectiegroepen
Terugkoppeling Erhard Weiher
Erhard Weiher
Leerdoel 3, 4, 5
- 15.30 – 16.30 Pauze
- 16:30 - 17:30 **Spirituele dimensie interdisciplinair: artsen**
Lia van Zuylen, hoogleraar klinische palliatieve zorg (Amsterdam UMC)
Leerdoel 3, 4
- 17:30 - 19:00 Diner
- 19:00 - 21:00 **Hoe bewaak/voed je je eigen innerlijke ruimte. De verwondering**
Video bij “de verwondering” van Marjanne.
Werkvorm: groepssessie met mogelijkheid tot vragen stellen
Werkvorm: reflectie op eigen innerlijke ruimte
Marjanne Dijk
Leerdoel 2, 3

Programma dag 3: woensdag

- 09:00 - 09:30 Opening, muziek en pas op de plaats
- 09:30 - 10:30 **Innerlijke ruimte en stervenskunst**
Inleiding: het "Ars Moriendi model"
Werkvorm: informatie aan de hand van PowerPoint
Carlo Leget
Leerdoel 1
- 10:30 - 11:00 Pauze
- 11:00 - 12:30 **Vaardigheidstraining**
Toepassen van Ars Moriendi model
Werkvorm: groepen
Carlo Leget
Leerdoel 3, 4
- 12:30 - 13:30 Lunch
- 13:30 - 15:30 **Vaardigheidstraining**
Toepassen van Ars Moriendi model
Werkvorm: groepen
Carlo Leget
Leerdoel 3, 4
- 15:30 - 16:30 Pauze
- 16.30 - 18:00 **Scholingsmateriaal/ vormgeving**
Kennismaking met de toepassingsmogelijkheden /vormgevingen die in het land ontwikkeld zijn
Werkvorm: interactieve presentatie, met opdrachten
Beatrijs Hofland
Leerdoel 3, 4, 5
- 18.00 - 19.30 Diner
- 19:30 - 21:00 **Bezinning**

Programma dag 4: donderdag

- 08:00 - 09:00 Ontbijt
- 09:00 - 09:15 Opening, muziek
- 09:15 - 10:00 **Een andere benadering van scholing met betrekking tot zingeving**
Ervaringsleren, geleide meditatie en reflectie
Joris de Lange en Marjanne Dijk
1, 2, 3, 5
- 10:00-10:30 **Zingeving, spiritualiteit en Ontwikkeling II:**
Spirituele zorg ontwikkelen binnen je eigen werksetting, wat doe je er reeds aan, wat kun je nog meer; Instrumenten voor Spirituele zorg, hoe vind ik ze en hoe pas ik ze toe, multidisciplinair in de eigen werksituatie.
Werkvorm: PowerPoint
Marjanne Dijk
Leerdoel 4, 5, 6
- 10:30 - 11:00 Pauze
- 11:00 - 12:30 **De spirituele dimensie in de palliatieve zorg**
Marc Desmet
- 12:30 - 13:30 Lunch
- 13:30 - 14:30 **Zingeving, spiritualiteit en Ontwikkeling III**
Presentaties uit de reflectiegroepen
Reflectiegroepen brengen hun evaluatie van de Masterclass (verwerken van de stof voor eigen context en verhaal naar huis).
Werkvorm: Vrije presentatie vanuit reflectiegroepen
Joris de Lange en Marjanne Dijk
Leerdoel 1 en 2
- 14:30 - 15:30 **Evaluatie en afronding**
Joris de Lange en Marjanne Dijk

Programma terugkomdag:

(Leerdoelen: alle leerdoelen: integratie van het geleerde en uitwisselen van leerresultaten).

09:30 - 10:00	Inloop en koffie	
10:00 - 11:00	Start programma Praktijkervaringen na cursus voorjaar, uitwisseling aan de hand van: - Wat heb je aan de Masterclass gehad? - Wat doe je er nu mee? (groepjes van 4) Alle cursisten brengen een project(je) dat ze in de voorbije maanden na de eerste dagen in hun eigen werkomgeving hebben ontwikkeld. <i>Joris de Lange en Marjanne Dijk</i>	
11:00 - 11:15	Pauze	
11:15 - 11:30	Terugkoppeling vanuit de groepjes	
11:30 - 12:30	Verdieping meest gekozen thema('s) (groep A model Weiher, groep B model Leget) <i>Joris de Lange en/of Marjanne Dijk</i>	plenair
12:30 - 13:30	Lunch	
13:30 - 14:00	Casuïstiekbespreking in themagroepen I <i>Joris de Lange en/of Marjanne Dijk</i>	
14:00 - 14:30	Pauze	
14:30 - 16:00	Casuïstiekbespreking in themagroepen II (groep A model Leget, groep B model Weiher) <i>Joris de Lange en/of Marjanne Dijk</i>	
16:00 - 16:45	Plenaire terugkoppeling Bespreking casuïstiek en themagroepen <i>Joris de Lange en/of Marjanne Dijk</i>	
16:45 - 17:00	Afronding	